

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ УЧАСТІ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Козар Д.С., ДВНЗ "НГУ", м Дніпропетровськ

Економічною основою діяльності фінансових посередників є наявність часового лагу між здійсненням витрат різноманітними суб'єктами господарювання та надходженням необхідних для цього коштів. В сучасних умовах роль фінансових посередників в економічній системі є подвійною: з одного боку, їх призначенням є оптимальний перерозподіл вже існуючих тимчасово вільних грошових коштів шляхом спрямування у високоефективні галузі народного господарства, а з іншого - створення нового капіталу.

У сучасній економіці функцію фінансових посередників виконують фінансові інститути: комерційні та інвестиційні банки, страхові компанії, пенсійні фонди, кредитні спілки тощо.

В інноваційній діяльності фінансовим інститутам країни належить різна за значенням роль. Так, наприклад, зважаючи на обсяг здійснюваних операцій та широке коло послуг, що надаються, провідну роль як в економічній системі в цілому, так і в інноваційній діяльності зокрема, відіграють комерційні банки.

Інвестиційні фонди (компанії) можуть розміщувати залучені кошти у цінні папери інноваційних підприємств, що, з одного боку, сприяє активізації інноваційної діяльності, а з іншого - за умови виваженої політики диверсифікації інвестицій, створює додаткові шляхи отримання прибутку для самих фондів.

Страховим компаніям також належить значна роль на грошово-фінансовому ринку. У процесі своєї діяльності страхові компанії розміщують власні кошти у високодохідні активи, що знову ж таки сприяє підвищенню ефективності реалізації окремих проектів та функціонуванню економіки в цілому. Інвестиції страхових компаній є об'єктом жорсткого державного законодавчого та адміністративного регулювання. Останнім часом страховий бізнес в Україні розвивається досить швидкими темпами. Але, разом із тим, різноманітні види страхування життя, які формують джерело довгострокових інвестиційних ресурсів і, відповідно, фінансове

джерело інноваційних проектів, не набули в Україні належного розвитку. Однак, незважаючи на існування в страхових компаніях значного інвестиційно-інноваційного потенціалу, їх участь в інноваційній діяльності дуже слабка за рахунок нерозвиненості інвестиційних механізмів.

Інвестиційна діяльність пенсійних фондів також є об'єктом державного регулювання. В Україні акумульовані кошти пенсійних фондів вкладаються, як правило, у банківські депозити, страхові поліси, цінні папери (здебільшого державні облігації), спільні інвестиційні проекти, а також передаються третім сторонам для здійснення інвестицій.

Механізм активізації участі фінансових інститутів у розвитку інноваційної діяльності України повинен розбудовуватися паралельно на декількох взаємопов'язаних рівнях: державному (створення сприятливих умов для виробників інноваційного продукту та інвесторів), на рівні безпосередньо фінансових інститутів (зважений підхід до процедури фінансування інноваційних проектів на основі проведення процедури додаткової переоцінки параметрів інноваційних проектів на кожному з етапів), на рівні виробників інноваційного продукту (створення дієвих стимулів для фінансових інститутів з боку виробників, наприклад, участь у прибутках, акціонерному капіталі тощо).

Спираючись на проведені дослідження основних напрямків участі в інноваційній діяльності провідних фінансових інститутів, можна зробити висновок, що включення до грошового обігу системи непрямого фінансування стимулює економічне зростання шляхом спрямування капіталу на інноваційні та інвестиційні проекти. Однак, в Україні система фінансового посередництва не повною мірою виконує функцію стимулювання інноваційної діяльності. Фінансові інститути, які функціонують в країні, потенційно мають можливість приймати досить активну участь в інноваційній діяльності, але недосконалість механізмів державного стимулювання та регулювання даної діяльності значно ускладнює цей процес.